

જા

No. 1

જયરંગ

નાટકનાં ગાયનો.

૧૦ નરહરિ પ્રાસાદિક નાટક કું.

રચનાર તથા પ્રસિદ્ધ કરનાર.

જમનાદાસ વસનજી હક્કર.

મનેજર- શ્રી. ન. પ્રેમ ના. કું.

આટલિ પ મી

પ્રત ૧૦૦૦.

આ પુસ્તક રજીસ્ટર નોંધાવી તેના કૌંસે હક્કર રચનારે
પાતાને સ્વામીન રાખ્યા છે. માટે તેની રજા સિવાય
કોઈએ છાપવું છપાવવું નહિ.

સંવત ૧૯૭૮.

સને ૧૯૨૨.

કિંમત રૂ. ૦-૨-૦

પ્રી. ન. પ્રેમ ના. કું. વસનજી હક્કર

૨૦૨૭૮

ગુજરાત વિધાપીઠ ગાંધીનગર
અમદાવાદ
ગુજરાતી ગોપીરાઈટ સંગ્રહ
૧૦૧૭૮

૪-૧૨-૪

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૧૭૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨૧૦૫૨૨૧

વિષય ૬-૧૨૩

શ્રી

રાજ્યરંગ નાટકનાં ગાયનો.

અંક પહેલો.

ભાગ્યજ્યો

૧

રહાય માગું સંકર હાથી નીતિના પ્રયાસે,
રાજ્યરંગ લઘુ જગમહી રિચરું રહેજો પ્રભુ પાસે—રહાય૦
હરણ વીર શ્રગાર હાસ્યને રોડ ભયાનક છે જ્યાં
ખટરમ ભરપુર, ખટરિયુ સમ શૂર;
તેની મધ્ય મતિ રમે છતાં તે ન મને દમે,
જાની રહું વિજયિ ઉજાસે— રહાય૦
જગ જન તન મન ધન હરમારો બોધક રંગ બનામો;
અપહંતિ મુદભર, નીતિમય રસ ગર,
ઉમંગે આરંગ કરું વિજય વિજય સમરું
નરહરિ તવ વિશ્વાસે— રહાય૦

પ્રેમપ્રભા—

૨

હાડીલા માથા ભાવશી પહેરો મુંદર આ શબ્દગર,
માત પિતા અને શ્રીપુર દેશના હોકમ હેયાના હાર-હા
મોહક મુરતિ તારી ઉપરથી વારી ભાઉ વાર વાર,

(૧૦)

જાણું મારે ઘેર આજ પધાર્યા છંદ્ર ધરી અવતાર—હાં
જીવને વર્ષ કરોડ, હરિ પુરને મનના કોડ,
રહેને રહાયક શ્રી રણુછોડ, મારા મોંઘા છે રાજકુમાર—હાં

જયસિંહ—

૩

આવા નરથી ઉદય અહો કેમ થનાર,
જે છે વગર પુંછના પશુના અવતાર— આવાં
જરી ન સાન છતાં જ્ઞાનવાન બનતા,
ખરું વિસારી ખોટે મોહીને પુશી થતા.
નીશાની નીશામાં ખોતા ભેર જર ભાર— આવાં
જનમી જીવીને મુવા નામના નહિ કરી,
કે ન રમ્યા હરિ થાતો સતાવિ ન સુંદરી,
એકે ન મુધાર્યું એવા નરને ધિક્કાર— આવાં

કુસુમાયુધ—

૪

જરી સુંદરો સંભારો, ગત વય રંજ તમારો;
કેતાં શું નહિ મુજને મનનો હરનારો જરી
હુર જરી થાતો તો મનમાંહે કચવાતાં,
ખીજીથી જાણું તો ખીજી રિસાઈ જાતાં
બહેમાતાં ને જાતાં વિરહિ હૃદયારો— જરી

કુસુમાયુધ—

૫

અપળા સુકો ચટ આ આતુરિને આળા,
કામકળા—નાં આતુરિને આળા, પણ સત્ય વચન મરમાળાં—યં
કુસુમાયુધ—આ યૌવન રમ્ય ભગીચે, ખીલેલા પુષ્પે હીચે,
ચૂંટીશ ખેરીશ જરૂર હું કરી માળા— અપળાં

૧૦૧૭૮

(૧૧)

કામકળા—પરને ધરમાં બોલાવી, શું આમ જવું છે ફાની,

પરખ્યા નરવર અતિથેય છે કાળા— અપજા૦

કુસુમાશ્રુદ્ધ—નવ રાખો અંતરે છાનું,

કામકળા—નાના કદી એમ ન માનું,

રહો દુર કાવ સમાન કપટવાળા— અપજા૦

અગત્ય—

૬

નથી કોઈ મારો જોટારે,

આકરો સફરી હજુરોની કરનાર બટો હુશીયાર;

ને ખમરદાર— નથી૦

લટપટ લઈ લીહો લપેટો રાજી રાખું દરબાર,

કરે રૂપાળા ભમરાળાને કાવડીયાં લઈ સાર; નથી૦

આટો હાલે તેને પાડાની પેટે પકડીને સોલનાર,

ભગલો બાકર કાથડળનો નામસે કોણ લેનાર; નથી૦

ભગલો—

૭

બાપા થંલી બહે ગામ દેખી મારું કીરભારું;

વતું કરવા આજથી હું તો ક્યાંયે નહિં પધારું;

અભણુ તો પણ કલમ હાથમાં વેંત એકની ધારું—બાપા.

હુથી હાથો કેઈ આય તો બુહડ એકજ મારું.

હજીં ધરું નહીં કાન કોઈનું માનીશ એક તમારું;—બાપા.

તમે મુરખને હું સુ સાદો બેય વિના અધારું;

એવું દેહ બધે બોલાવું ભગા નામતો મારું;— બાપા૦

સખીઓ—

કુલી ફરીએ ભરીએ ઉમંગ અંગમાં;

સહુ થઈ ઘેલીરે; (૨) ફરીએ.

ખેલી સંગ રંગના પ્રસંગમાં હો સખી—ફરીએ.

માઠ શુણ્ણને વીણા મદંગ અંગમારે—કુલી.

ભડી બહેની છે આજની રણિયામણી.

જન્મ પામ્યા (૨) શ્રીપુર રાજ્ય દિનમણિ,

વર્ષ માઠ ઉજવ્યે કુમુમ કુવર તણી,

લીઓ આવાર, સંસાર, નાસાર, નો પાર,

આલી ઉછરંગમાં, ગાઠ

હસે માતાનું ઉર, ભેદ બહાલાનું દુર ભાગ લઈએ

જરૂર એહ સ્નેહમાં.

હેમ રૂપાનાં કુલ, વેરો માથે પ્રકુલ, થાઓ દેહમાં,

લઈ રંગીલી રાસ, (૨) ગીતે ગજવો આકાશ;

પુરે અંતરની આશ, દેવ આવીને પાસ,

દીએ આશીર્વા ખાસ, રાયબદાને,

વિપતિ હરણી, કીરતિ કરણી,

પ્રજુતા ભરણી, ને સુધા ઝરણી;—માઠ.

નવચિંહ—

અહા પેલી ઉલી, મમ મન વસી તેજ રમણિ;

કુરે કેવી કીડા, અવર રતી જેવી સખી ભણી.

શુવાની એનીનાં કુમુમ પર હું પદપદ ભણી.

સદા શુન્નુ દમારે, અવર રસ પીતો મદદણી.

બચ્ચિંદુ—

૧૦

ભાન રાત્રી તારી કાંચમાં જુપાઈ બધે છે;
 મૂઠક કાચ માય રેમ રોમ તું બજાય છે; ભાન૦
 શાન્તિને પ્રકાશ ગુણ ચંદ્રનો મણાય છે;
 મુજમને આ વાન ચંદ્ર વિપરિત હો! થાય છે; ભાન૦
 ગોરો હોડી દે જુમાન મન દરણી માન માન,
 લે લગાઈ બે જુવાની બહાલી ચાલી બધે છે; ભાન૦

શીલવતિ—

૧૧

યુવરાજ જરી (૨) ગતિ સ્થિર રાખો
 લાજ તમેના લાખની,
 નવ સાંપડશે (૨) આ જીવનમાં
 જશે પદકમાં આખની
 હાનુ જશમય જીવન છે કરવું,
 ત્યાં અખાજમાં મહદું ખરવું,
 પછી શું મુખ લઈ જગમાં કરવું,
 છે કામ કરવું મુખ મરી બેનું,
 ખરિજામ ભયંકર છે તેનું,
 હજી તે ખર પોષો વિનય પેદાં.

યુવરાજ૦

યુવરાજ૦

પ્રેમપ્રભા—

૧૨

શ્યામ વિચારો કુવિકારો કરે ખ્યાર;
 શો સ્વાદ છે શાણા પરાઈ નારીની યાચીમાં;
 એ તો પ્રમિત ચિત્તને કરનાર—
 દશે રચી છે સમ સરવનીમય;

શ્યામ૦

મુરખ લોભાય છે;

ફરની સુંદરતામાં પતંગ પ્રમથલે અંગ,

આરપિ બળતા પછી કરે છે પુદાર—

સ્થામ૦

પ્રેમપ્રભા—

૬૩

પુન્ય માતા! રે જો સદા આમાં પ્રેમી શીરવ્યમ,

પ્રાણપતિ છે મારા તોરોલા નાં જોશો,

એના દોષ સામું—

પુન્ય

સાતવંશ સંતોષ્યા છે સંકટમાં રહાય કરો,

તેમજ એક નિલાવી લેજો;

ગમે તેમ પણ કુવ તમાર, ગણી સુધારો શુષ્ક નદાર,

આપ ભક્તિ પુરો અન્ય નથો દિલકાર,

માણ કેમ વિરામું.—

પુન્ય૦

ઉન્નતસિંહ—

૧૪

અસ્ત કરીને મરત થઈ બસ આ સુવન ગાળું;

હરેન સન્નત કરોશ નથી પછી કોઈ કહેવાવાળું; અસ્ત.

સૈન્ય બધું છે મારે હુઝમે હાજર રહેનાર,

તારાં શરો તુજને મારીશ કરી નામ કાળું;— અસ્ત.

પુરવ્વતને પરિજનમા સુખીશ કેય નહિં લાડ,

ઠાકરીઓ વીંછી થઈ ઉન્નત ડશીં વેરવાળું. અસ્ત.

વિસાસવધિ—

૧૫

વેર વાળવારે, મત ઠારવારે, હુવે આખ્યો છે મારોય કાવ,

સુવા જો જે જ્યસિંહ, હુવે થઈછું હું સિંહ,

નહિં મારા પંજામાંથી કાવ, આવ સામી ફટકા તું આવ—વે.

(૧૫)

જાને બાબી તેં કરીતી, ઔરમાઈ માતાને કોહી સમાન
ફળ હવે લેજે નાદાન, નાર બુધિને જો જે પ્રભાવ-વે.

મતિ—

૧૬

પુંછડી સાચતણું છે વીણ મોતે મરનાર,
ત્રાજવું તે બાજુમાં હજી કહું છું યગધાર,—થાન૦
નેકીથી શું થાવાનું જ્યાં બહી કારો ક.ર.— થાન૦

૧—

૧૭

મ સાલબી આપ તણી મુરખનાં મન થળનાર,
ત ધરાને કર્મ બોળજે તે નહિં અહીં મળનાર,—શીખ.
દેવે નવ દેશ કુબાડો કાઢક કરો વિચાર,— શીખ.
પે બરો પત જમ દરો વાર વાર પ્રીટકાર,— શીખ.

—

૧૮

બેનડી બાલો પાણીમાં જઈએ.
બ્રીડાં જઈએ, વડુલા રડા લઈએ,
સર વાસે શીખીને બાવું
બીતાં કામ કરી હાથનાં થઈએ; કો૦
મ દીપાવવા માખાપ કેરું;
હી રીવીમાં પ્રીતિ રાખીને રહીએ; કો૦

બો—

૧૯

બોળે સોનાનો સુરજ ઉપે. આંગણેર;
માથે લાલબીનાં ના પાર;

હુડા રાજ્ય આ ઘરને દિપાવશે રે;
 ભુમિ શ્રીયુર દેશની સોહામણી રે,
 લેટી ભાગ્ય ભટ્ટા ભરધાર,
 અશે રસવાળી સહુને મન લાવશે રે,
 બેની શીલવતિને હુએ હોથ છે રે,
 લેવા રાજ્ય તિલક તણે લડાવ,
 એ તો જ્યસિંહને કુલડે વધાવશે રે;

આજે૦

શીલવતિ--

૨૦

હુએ જુગો જુગ રાજા, રાખો સુવર્ગનો માગ રે - હવે૦
 અહો પુર્વજોના રીતી, મન સર્વ જનનાં હલી;
 પ્રિય થાઓ પિતૃથી ઝાઝારે; હવે૦
 અહુ દેવને સુર રક્ષામિ, ના સર્વ ગુણ નૃપ પામિ,
 શીવ ગુણ હો મહારાજા રે; હવે૦

અંક બીજો.

જ્યસિંહ--

૨૧

મતિ કેમ જતી રહી મારોરે અપ્રતિ-કર્મ કને.
 છેક વિવેકને યશુ થકુ ભુલ્યો,
 વચન હીધેલું વિસારીરે પ્રેમપ્રભા તુજને,
 પાપ તણે અતિ તાપ તપાવે,
 અનિત નથી મજાસારીરે શ્રીમ કૃષ્ણાય મને;

મતિ૦

મતિ૦

કામકળા—

૨૧

ધન્ય ધન્ય કીધી આ દેહ, આવી રાજા આંગણે—એ—એ—એ
વરસાબ્યા મયા તણા મેહ— આવી૦

સેવા શી શંક કરોએ: ચરણે સરવસ્વ ધરીએ,
ભાવને ભાવથી સ્વિકારશેણ;
બાણું છો દેવ મારા, રાણું કરી પ્રાણથી પ્યારા,
રહેજો થઈ હોંસે હુપા હારજો રે— આવી૦

કામકળા—

૨૨

અમર વર મારા છો આધાર;
સુનેઃ આપ વિના સંસાર
ગણું મમ જીવનના સાર— અમર૦

કુસુમાશુધ્ધ—હુઃખ સમય મુખદાયિની કરજી અલિ કિપકાર,
કામકળા—સુખ સંગી હુઃખે દૂર થનારી મહું અવમ અવતાર
ત્રિયા એ મહું અવમ અવતાર— અમર૦

કુસુમાશુધ્ધ—સર્વ ભુલ્યો હુઃખ ભેટતાં તું સમ સદગુણી નાર,
કામકળા—તેમજ હું થઈ ભાગ્યશાળી પામી મુજગ ભરમાર,
પુનઃથી પામી મુજગ ભરમાર— અમર૦

દેવમનસિંહ—

૨૩

નહિં કહી નહિં હુકમને માન હું દઈ,
શું કામ થોપાને ન એનો પ્રાણ લઈ;
દશા શી મારી થાય ને જિય સંપી ભયતો,
પ્રપંચ પાથમાં જરૂર હું કસાઈ જઈ;
ભમી ભુમિ આકાશ કરીય નાશ સર્વનો
તુચ્ચાં કરે તો આનો પશુ અરિ અવરય થઈ— નહિં૦

ગાંધજલો—

૨૪

મારા ભગવાન ભાઈની બોલકી,
 પેરે કસળી રેશમની લગામરે,
 ફાંદલડી ચાલે છે નાણુક નાચકી;
 વાહે કાચકણે ભાષા હાલતા,
 એને પાટુથી વેલી વધાવરે;
 ફાંદલડી બદકીને ક્યાંય ન જાગતી,
 ડગાં ભગવાન ભાઈનાં રૂપને,
 જેવી મોહી છે કેતકી નારરે;
 ફાંદલડી એમ તું એ મોહી ન જતી—

મારાં

અનુપસિંહ—

૨૫

ધુભાવું હાકે હું પરા,
 કાળ પ્રલય યજ્ઞને બસ હાલ શ્રીપુર જઈને ફાવું — ધુ
 અકળ ભગથી હજી ધરીય ચક્ષુ સમિત ભલ,
 હુંદય ચીરે ચરચરચર, શ્રોણિત પાર ધરચરચર,
 અલબીને સરિતા સમ ત્યારે આ મન—

નિવૃત્ત માયે જગથી—

ધુભાવું

પ્રેમપ્રણા—

૨૬

શમ રસના રટ, આપક ઘટ ઘટ,
 લેવા સ્થિર શાન્તિ—
 છે આ જગત રંગ પતંગ જેવો,
 અસ્થિર તજ શાન્તિ—
 લેવા અમર મુખ જગનિશિ તણ બા,
 બયા હરિ રવિ કાન્તિ—

રામ

રામ

રામ

(૧૬)

કામકામ —

૨૭

બહા કેટલું મન રોજાવે શીતલ સમીર હોયી,

કલરવ કરે શા કેહી —

બહા ૧૦

હુલને ફલથી હુલીને હુલતાં જ્ઞાતા આ વૃક્ષ વિવેકી,

નમો પ્રમોદતા જગત જનને જલું ન સુખમાં બેઠી-અં

પ્રભુ ગિરાજે પ્રમોદથી પેખવા પ્રભુ કૃતિ તણી નેહી,

અમને સ્વછંદિહને મનમોહન ચિંતા થીતિ દર્શ દેહી-અં

અંક ત્રીજો.

જયશિલ્પ —

૨૮

શું છે અણે તું કામ હરામી

આપે વશ વસેને બદનામી —

શું છે ૦

આમત તારી મેં શીદ કીધો,

ચાલ રસાતલ ગામી, તણ સુખ —

ચાવાં શું છે ૦

ગુનપ્રિયાને મમ લવનની,

ખવારી કરાવી નકામી; અપમ તેં —

ખવારોં શું છે ૦

ઉન્નતશિલ્પ —

૨૯

બંકે બનીશ તબ્બાકા બિરાજ, કરી સર શીશુરતું રાજ,

શીર બહેર ધરીશ તાજ. બાજ બની ભરખી અરિનો સમાજ

ગણના મુજને જે તાબેદાર, તે બદકારનો અર્થ સરદાર;

દારદમામ દેખાડી અપાર, ખુશીથી ફરીશ કરી તારાજ; — અં

સિપાઈમાંથી સેનાપતિ થાય, ને ત્યાંથી ફરીને રાજ્ય કહેવાય,

એવો હું જેવો નથી જગમાં, એવો કે યાવો પુરો કયા માજ, બાં

પ્રેમપ્રભા

૩૦

ઝરર ચિત આ ઝરર ચિરાયે:

મણનાથ પ્રિય પુત્ર વિયોગે,

સ્થાવર જ અમ આવા ધાયે.

અ. ૨૨૦

ક્યાં પાપનો શાપ નહે આ?

દિવસ થાય અતિ, જાય વિપત વધી;

આમ વારો નવ દેમ જ જુઓ,

અ. ૨૨૦

અનુપચિહ્ન—

૩૧

કોઈ રકતમાં ખરો, ભરો, ચરો અગાડી બહાઈરો;

હરો પાપીનાં કલેવરો, બેજ રૂલેકની કડાવો,

આજ સુખાનાં કર્મ થકી સંખ્યાએ પાત્ર અમારૂં

આફ કસવી એક સપાટે, લેવા નિર્મળ છાપ,

આવ્યો અવસર, અતિશય મુંઝવે

સાચાના સ્થાનક ધાવો—

કા. ૨૨૧

કુમુભાષુધ—

૩૨

બાહુ બાહુ સાચાના સંગી સ્થાન,

લીલા તારી ન્યાડી અતિ જ કમનિય રૂડી કતિ છે,

મેહે મારો મતિ છે—

વા. ૨૨૨

એક પળે તું પ્રાણીને સુખ તાપથી ચોક્તોરે,

જીલ પળ શીતળ જળ વરસાવ—

અનહદ તારી કહણી જતિ છે, કમનિય—

વા. ૨૨૩

જોર ફરિય તાત તોરિને મેળવીયાં મત ખારી,

ખીજ પજુ પુરી કરજ આશ—

પ્રતિત તારી સીતાપતિ છે કમનિય—

કામગા—

૩૩

કયો મુનો સસાર, કારી તે મારી કટારી પિતા

પુર્વ ભવને દો ખાર;

મઠી સુઘાવો વિરહી, રાગ અમૃતે ખરેલ,

માછલી જશે મરી, એ વિદ્યાધુર ના જરા,

ખાળ્યો અવતાર—

કુમુદાધુર—

૩૪

નવેલી ઠાપ શોધો રંગી બનોને પ્રસંગી,

પીડા હરશે દાન્તિ ભરકો ગમતી ગમત આપી;

આનંદે એ કરશે રસપ્રસ વમને નકો તન્વંગી—નવેલી

ભર જોબનનો રોગ ભયંકર એ એવિધથી ટળશે,

નહિ શોધો એ જ્યાં લગી મુદરી—

ત્યાં લગાં ભય છે જંગી—

કામગા—

૩૫

અહાં મારે છે આવ દિવાળી,

સમિયા મળ્યા, દુઃખો ટળ્યા—

અધુત પોગી, ધાઓ નિષેગી,

પ્રિય તનના ને મનના

દીઓ મીઠીને તારેલાં મળ્યા—

કુમુદાશુધિ—

સોજ ને તજશું, સોજને ભજશું,
ભોજ દુરથી, તવ મુરતિ,
રહેશું સંતોષે હાથ રસાળી—

અહાં ૧

કામરૂપા—

કાલી પહાનાં પ્રિયતમ છાત્રાં,
દરી ભજશું, મુદિત ચશું,

કુમુદાશુધિ—

ચહું હું ચે એવું મુખનાળી—

અહાં ૦

રાજચલા—

૩૬

અમરરાય રાણીની કાય ઇશ કરે,
સંકટ સર્વ નિવારીને એમનાં,
સિદ્ધિ સિદ્ધિથી દેશ ભરે—
ઉત્કર્ષ આર્થ પ્રભના દયાનિધિ,
વાયુ વેગે યમ હાની હરે—
વાયે છે એજ આ નરહરિ સંહારી.
સહુ કામ જય વિજય સરે—

અમર ૦

અમર ૦

અમર ૦

સમાપ્ત.

૧૫૧ી સલાહ.

—૦—

એજ ખરો દેશ, કે જેમાં જાતુભાવ ઉત્તમ—

એજ ખરા વેપ, કે જે તદ્દપ લજવાય—

એજ ખરો દેશ, કે શેરનાય જેવા જણાય,

અને એજ ખરો પ્રેસ, કે જેમાં તમામ કામ છપાય.

તે પણ કેવું—

શુદ્ધ, સ્પષ્ટ, મુશોભિત, અને નિયમિત છતાં સસ્તું,

વળી—

સંસ્કૃત, અંગ્રેજી, ગુજરાતી વીગેરે ભાષામાં—

માટે—એકવાર—જરૂર

ધી ન્યુ પ્રીન્ટીંગ—પ્રેસમાં પધારો.

મોખાયટર શા. મહત્તલાલ મણેકલાલ.

ગુજરાતીનાર અમરમતી, દશાંગી કુપ. સ્વાદીષ્ટ મુશો

વીગેરે કીરણતેથી મળશે.

૬૦ બોરડી બજાર વીરમમમ.

જાહેર ખબર.

નીચે લખેલાં નામકોના જોષેરા શ્રી નરહરિ પ્રાસાદિ
 નામક કંપનીના ક્યાં કુકામ હોય ત્યાંથી અને જાણી
 હોય તેના પાસેથી મળી ચક્રશે.

113.

श्रीमत्.

[illegible]

જમનાદાસ વરુનજી કંકર.

मैनेजर श्री नरहरि आर्यादिनाटअडुपनी

